

”En gång Kriberg, alltid Kriberg.”

95-årige Anders Fredriksson har verkligen levt efter talesättet som han citerar i rubriken. Vi talar om och med en man som bott och arbetat i Kristineberg i stort sett hela sitt långa vuxna liv. Först 2014 flyttade Anders till ett äldreboende i Malå där många känner honom och frågar hur det var att vara med i Kriberg från början.

”FÖRSTA GÅNGEN jag kom till Kristineberg var 1938. Jag åkte med som hjälplastare på en tegelkörning. Då bestod Kriberg av bara en gård, men byggandet av samhället var i full gång”, minns denne pigge 95-åring.

DEN DÅ 18-ÅRIGE hjälplastaren Anders Fredriksson kom från Gissträsk knappt fyra mil sydost om Kristineberg. Efter tegeltransporten fick han i princip omgående anställning vid bygget av Kristineberg/Skellefteå-vägen. Sedan kom andra världskriget emellan och han låg i beredskap och lumpen fram

till 1943 då hans ”riktiga” yrkesbana och anställning hos Boliden i Kristineberg började. Någon arbetsbrist var det verkligen inte tal om.

”JAG ARBETADE med olika saker inledningsvis. Jag började på kolgården och jobbade sedan som vedhuggare och stabbläggare, att bära fram virke. När jag sedan var i utegruvan blev jag tillfrågad om att vara med och montera en torktrumma för sligen. Jag hakade på och blev i och med det mekaniker/ reparatör. Det blev mitt fortsatta yrke ända fram till pensionen på 1980-ta-

let. Det mesta av jobbet handlade om att fixa pneumatik då snart sagt allt i gruvan drevs med tryckluft”, säger Anders, som nästan uteslutande kallades ”Fredrik” då många arbetskamrater bar samma förnamn.

OM DET FANNS arbete i överflöd så var det tvärtom med tillgången på bostäder. För Anders innebar bostadsbristen barackboende under vardagarna och cykelpendling över helgerna hem till Gissträsk. Och under arbetsveckorna kunde han iakttä hur snabbt samhället Kristineberg kom till.

FLER ÅRTAL KRING KRISTINEBERGS SAMHÄLLSUTVECKLING

1940-41 Skolhus samt två lärarbostäder.

1950 Folkets Hus (finansierades med löneavdrag från arbetarna som fick aktier i utbyte).

1950-56 Riksbyggens Brf byggs. Tre fastigheter med totalt 83 lägenheter.

1957 Kyrka och klockstapel, samt slalombacke.

1958-59 Lindströms Livs i bottenvåningen på första Riksbygget. Vid denna tid fanns hela tre livsmedelsaffärer i Kristineberg.

1970 Ny sporthall som kompletterades med restaurang 1971.

1977 Tillbyggnad till sporthallen bestående av simhall, bibliotek och fritidsgård.

”Det var en otrolig aktivitet. Nästan allt byggdes upp i en smäll. Jag skulle tro att det rörde sig om uppemot 200 byggarbetare som jobbade när det var som mest ruschigt”

DET KAN NOG STÄMMA för under åren 1938-43 byggdes 67 hus med 174 lägenheter, som tillsammans bestod av 416 rum och 141 kök. Standarden var hög för sin tid med centralvärme, vattentoa, elspisar och varmvattenberedare. Hyrorna var dessutom jämförelsevis låga och vatten, avlopp och sophämtning ingick. Samtidigt krävde den parallella uppbyggnaden av gruvdriften och samhället massor av arbetskraft. Uppskattningar finns att förmodligen runt 1 500 personer var bosatta i Kristineberg under 1940-talet, vilket höll igång bostadsköandet.

”DET VAR 1946 i samband med att jag gifte mig som jag och frun fick en lägenhet. Och vi tog det vi fick, det vill säga 15 komprimerade kvadratmeter och sen dröjde det nog 4-5 år innan vi kunde byta upp oss i storlek. Där bodde jag kvar ända fram till 2014, de sista 17 åren som änkeman”, säger Anders. Och Anders ser med tillfredsställelse tillbaka på ett lika långt arbets- och privatliv i Kristineberg.

”EN GÅNG KRIBERG, alltid Kriberg har det varit för mig. Jag är fullständigt nöjd med livet och ångrar ingenting. Jag trivdes med arbetet och har kunnat odla intressen som fiske på fritiden. Jag har i stort sett fått vara frisk hela tiden, jag äger än idag inte en Alvedon”, säger han med plirande leende.

Anders Fredriksson, frisk och pigg på sitt nittiofemte levnadsår 2015.

